

ROMEINEN 11:16-11:36

In Romeinen 10 klinkt Paulus' hart voor zijn eigen volk: het evangelie is verkondigd, maar Israël blijft hardnekkig ongehoorzaam. Hoe kan het dat Gods eigen volk buitenspel lijkt te staan, terwijl juist de heidenen Zijn genade aannemen? In Romeinen 11:1-16 laat Paulus zien dat God Israël niet heeft afgeschreven. Er is altijd een gelovig overblijfsel geweest. Sterker nog: Israëls struikelen blijkt deel van Gods plan om het evangelie naar de volken te brengen.

Maar daarmee blijft een prikkelende vraag openstaan: hoe past dit alles in Gods grote reddingsplan? Wat is Zijn diepere bedoeling met deze onverwachte wendingen? Vanaf vers 16 neemt Paulus ons mee naar het antwoord – een antwoord dat zo groots is dat hij uiteindelijk alleen nog maar kan uitbarsten in aanbidding!

1) ROM. 11:13-17 DE WORTELS EN DE TAKKEN VAN DE OLIJFBOOM

 Lees Romeinen 11:13-17 en Jeremia 11:14-19

Besprek samen één of meerdere vragen, hoe spreekt deze tekst tot jou?

 INTERPRETATIE: WAT ZEGT DEZE TEKST NOU EIGENLIJK?

Wat bedoelt Paulus met als de wortel heilig is, dan de takken ook? Wie of wat zijn de wortels en de takken?

 TOEPASSING: HOE PAS IK DIT TOE IN MIJN LEVEN?

Welke toepassingen kun je halen uit dit beeld van wortels, takken, vruchten en vettigheid?

 DIEPGANG: WELKE INZICHTEN ZITTEN ER IN DEZE TEKST?

Kun je meer Bijbelse voorbeelden bedenken die dezelfde beeldspraak gebruiken? Welke boodschappen dragen deze voorbeelden?

 REFLECTIE: HOE GA IK HIERMEE OM?

Voel jij jezelf verbonden met de aartsvaders en het Israëlitische volk? Hoe uit dit zich bij jou?

Toelichting studieleider

Context

We weten inmiddels wel dat Paulus erg veel Bijbelkennis heeft en continu het Oude Testament aanhaalt om profetieën en waarheden over Israël te vertellen. Ook hier refereert Paulus naar profetieën en beeldspraak over Israël uit onder andere Jeremia, Jesaja en Ezechiël. Nu gaat Paulus ook uitlegen hoe de heidenen passen in deze beeldspraak van de olijfboom.

Interpretatie

13-15: Paulus zegt dat hij apostel van de heidenen is om door heidenen tot het geloof te brengen Israëlieten jaloers te maken om ook tot het geloof te komen. Als heidenen gered kunnen worden door Israëls val, wat zal Israëls bekering dan wel niet teweegbrengen? (Leven uit de doden: Israël gaat geestelijk wakker worden).

16:17: Paulus spreekt in Romeinen 9 al over de aartsvaderen in het geloof: Abraham, Isaak en Jacob, zij zijn de heilige wortels waaruit het volk van God is ontstaan. Dit betekent dat alle nakomelingen, de Israëlieten, ook heilig zijn omdat zij ook tot Gods volk behoren. Let er wel op dat "heilig" niet hetzelfde is als "gered". Heilig betekent letterlijk "apart gezet". Israël is in die zin apart gezet en toegewijd aan God om een licht te zijn voor de wereld en een zegen voor alle andere volken (Gen. 12:1-3, Jes. 42:6). Heel Israël is geroepen (heilig, apart gezet) maar niet heel Israël is daarmee automatisch gered.

Diepgang

Enkele voorbeelden van beeldspraak over bomen, wortels en takken:

- In Jesaja 10:1, 10 wordt Jezus het 'twtijgje' genoemd uit de wortels van Isaï (de vader van David).
- In Hosea 14 wordt Israëls toekomstige herstel als een olijfboom omschreven.
- In Ezechiël 17 beschrijft een gelijkenis over de adelaars en de wijnrank de ontrouw van Israël.
- In Ps. 1:3 en Jer. 17:7-8 wordt een gelovige omschreven als een vruchtbare boom aan het water.
- In Joh. 15:1-6 noemt Jezus zichzelf de wijnstok en Gods volk de ranken.
- In Matt. 7:17-20 geeft Jezus de gelijkenis van het herkennen van de boom aan de vruchten.

2) ROM. 11:17-22 DE EDELE EN DE WILDE OLIJFBOOM

 Lees Romeinen 11:17-22

Bespreek samen één of meerdere vragen, hoe spreekt deze tekst tot jou?

 INTERPRETATIE: WAT ZEGT DEZE TEKST NOU EIGENLIJK?

Welke houding moeten heidense Christenen aannemen ten opzichte van Israëlieten?

 TOEPASSING: HOE PAS IK DIT TOE IN MIJN LEVEN?

Hoe kunnen wij waken voor geestelijke hoogmoed naar anderen, in het bijzonder Joden die nog niet tot het geloof zijn gekomen?

 DIEPGANG: WELKE INZICHTEN ZITTEN ER IN DEZE TEKST?

Wat is de voorwaarde om geënt of afgebroken te worden? Betekent dit beeld dat mensen hun redding kunnen verliezen? Wat leert de Bijbel?

 REFLECTIE: HOE GA IK HIERMEE OM?

Hoe ga jij om met de zekerheid van ons redding in Christus naast de oproep tot waakzaamheid om in het geloof te blijven?

Toelichting studieleider

Context

Paulus bouwt voort op het idee dat Israël nog steeds een bevoorrechte positie heeft, zelfs als zij in ongelof verkeren. Zelfs zijn eigen inzet met de verkondiging van het evangelie aan de heidenen is gebouwd op het voornemen om op die manier Israëlieten tot jaloezie te verwekken en enigen uit hen te behouden. Dit brengt de status van de heidenen als mede-erfgenamen in Christus in een anders perspectief dan sommige Christenen zullen hebben, dat zij Israël hebben vervangen of vervuld. Paulus gaat nu afrekenen met het idee dat heidense Christenen een hogere status hebben dan Israël dat heeft.

Interpretatie

17-18: Door het wegvallen van ongelovige Israëlieten is er plaats ontstaan voor de heidenen in Gods volk. De vettigheid van de olijfboom wil zeggen dat wij mogen delen in de zegeningen en beloften die Israël ontvangen heeft. De beeldspraak van het enten van wilde takken op de olijfboom van Israël leert ons tegelijkertijd dat wij geen nieuwe bijzondere boom zijn maar onderdeel worden van de eeuwenoude boom die Israël is.

19-22: Paulus schakelt weer even terug naar het verschil tussen Israël en de heidenen uit hoofdstuk 10 dat de redding komt door het geloof en niet door het te proberen te verdienen met goede werken. Paulus zegt dat het klopt dat er door het ongelof van Israël ruimte is ontstaan voor de heidenen, maar dit wil absoluut niet zeggen dat heidenen onfeilbaar zijn. God is voor heidenen net zo streng als voor Israëlieten, ook heidenen zullen worden afgebroken bij ongelof. Leer van de fout van Israël dat wij ons niet ook verheven gaan voelen. Blijf in Gods genade en ga niet voorstaan op je positie of je werken.

Diepgang

De uitspraak "eens gered, altijd gered" zorgt voor veel discussie onder christenen. Wat we in elk geval zeker weten, is dat redding alleen komt door geloof in Jezus en door Gods genade. Dat maakt Paulus heel duidelijk in Romeinen, maar ook de rest van het Nieuwe Testament bevestigt dit. Onze redding is dus niet afhankelijk van wat wij doen, maar of we echt vertrouwen dat Jezus – Gods Zoon – uit genade voor onze zonden is gestorven en ons redding schenkt. Je kunt de redding niet verdienen met goede daden, en ook niet verliezen doordat je zondigt. Onze redding is niet afhankelijk van onze prestaties, maar van ons geloof.

Hierin verschillen protestanten en katholieken vaak van mening. Katholieken geloven dat redding wel uit genade komt, maar dat je die vervolgens moet 'bijhouden' door goede werken. Als je dat niet doet,

of als je een 'dodelijke zonde' pleegt, kun je deze redding definitief verliezen. Daarom hechten ze veel waarde aan boetedoening voor hun zonden en zo heilig mogelijk leven. Ze geloven ook in het vagevuur: een plek waar niet vergeven (kleine) zonden na de dood nog worden 'weggebrand'. Maar de Bijbel leert dat zonde in onze menselijke natuur zit. Niemand kan volledig gehoorzamen aan Gods wet – niet vóór, en ook niet ná je wedergeboorte. Pas als we een nieuw lichaam ontvangen, zijn we volledig vrij van zonde. Tot die tijd blijven we strijden tegen zonde, maar onze redding hangt er niet van af.

Wel roept de Bijbel ons op om onszelf te toetsen: geloven we écht? Geloof betekent niet alleen dat je weet wie Jezus is – dat weet de duivel ook – maar dat je Hem vertrouwt. Vertrouw je er écht op dat je veilig bent voor Gods oordeel omdat Jezus voor jou is gestorven? Als dat zo is, zal dat ook zichtbaar zijn in je leven: in je gedrag, woorden en keuzes. De verandering in je leven is een gevolg van je redding – niet de oorzaak ervan. De Bijbel illustreert dit wel eens als 'vruchten' van een boom of een plant. Een wedergeboren Christen produceert altijd vruchten, niet door onze religieuze werken maar door de verandering van ons hartgesteldheid door de Heilige Geest in ons. Een nieuw mens die zich meer en meer gedraagt naar het beeld van onze Heer Jezus Christus.

Zie je geen verandering in je hartgesteldheid of leef je nog steeds zoals vroeger? Dan waarschuwt de Bijbel je om jezelf te onderzoeken of je werkelijk geloofd. Er zullen namelijk ook mensen zijn binnen de gemeente die denken dat ze geloven, uiterlijk goede religieuze werken doen, maar niet wedergeboren zijn (Matt. 7:15-23). Goede werken zijn nutteloos zonder een oprecht geloof vanuit een wedergeboren hart, net als dat bij Israël het geval is.

3) ROM. 11:23-27 VERHARDING VAN ISRAËL TOTDAT...

 Lees Romeinen 11:23-27

Bespreek samen één of meerdere vragen, hoe spreekt deze tekst tot jou?

 INTERPRETATIE: WAT ZEGT DEZE TEKST NOU EIGENLIJK?

Welk geheimenis, dat Paulus al sinds hoofdstuk 9 laat doorschemeren, maakt hij nu eindelijk bekend?

 DIEPGANG: WELKE INZICHTEN ZITTEN ER IN DEZE TEKST?

Welke andere geheimenissen worden in het Nieuwe Testament geopenbaard, die voor Jezus' komst verborgen waren?

 TOEPASSING: HOE PAS IK DIT TOE IN MIJN LEVEN?

Hoe kan onze identiteit als 'geadopteerde' Israëliet ons helpen om meer betrokken te voelen bij het Oude Testament en het volk Israël?

 REFLECTIE: HOE GA IK HIERMEE OM?

Zijn er 'geheimenissen' in jouw leven geweest die je niet hebt kunnen zien totdat God het jou openbaarde?

Toelichting studieleider

Context

Paulus was een zeer intelligente en goed geschoolde farizeeër. Dit merk je aan zijn manier van retorisch beredeneren over diepe theologische onderwerpen. Terwijl hij uitlegt, houdt hij al rekening met allerlei mogelijke theologische vragen die opkomen bij de lezers. Het lijkt alsof hij van de hak op de tak gaat maar dat is niet het geval. Hij neemt veel zijwegen om te voorkomen dat mensen verkeerde conclusies trekken op basis van zijn diepe (en ingewikkelde) inzichten. Maar de rode draad verliest hij nooit uit het oog.

Zo ook heeft hij de plaats van Israël in Gods reddingsplan continu voor ogen gehad tussen Romeinen 9 en 11 maar heeft hij vele zijwegen genomen: de uitverkiezing, de aartsvaderen en de beloften en de plaats van de heidenen. Nu zal hij terugkeren naar de rode draad, de plek die Israël heeft in Gods reddingsplan.

Interpretatie

23-24: Na alles uitgelegd te hebben over het ongeloof en de blindheid van Israël, gaat Paulus inleiden dat dit niet permanent is. Zij kunnen namelijk ook terug geënt worden, sterker nog, dat zal nog veel makkelijk gaan dan bij ons heidenen als dat moment er eenmaal is.

25: Er is namelijk een geheim: het toetreden van de heidenen is niet de laatste stap in Gods reddingsplan, als alle heidenen (een bepaald aantal) tot het geloof is gekomen, zal Israëls blindheid worden weggenomen en zullen ook zij massaal tot het geloof gaan komen.

26: Dit is dé manier hoe heel Israël (het overblijfsel én het verblindde deel Israëlieten samen) gered zullen worden. Paulus refereert naar meerdere Schriftgedeeltes waar dit geprofeteerd is (Ps. 14:7; Jes. 27:9, 59:20; Jer. 31:31-34; 2 Kor. 3:16; Hebr. 8:8, 10:16)

Diepgang

Het Nieuwe Testament openbaart 8 expliciete *geheimenissen* die in het Oude Testament, voor de komst van Jezus, verborgen waren:

1. **Rom. 11:25**: Als de 'volheid van de heidenen' is bereikt zal ook Israël worden gered;
2. **Mark. 4:11**: Hoe het Koninkrijk van God zich manifesteert en uitbreidt (door het Woord van God);
3. **Ef. 3:4-6, Kol. 1:26-27**: De heidenen mogen nu ook deel worden van Israël en diens beloften;
4. **1 Kor. 15:51-52**: Er zal een opname komen waarbij levende en dode Christenen zullen veranderen;
5. **Ef. 5:32**: Het huwelijk zelf is door God ontworpen als beeld van Christus en de gemeente;
6. **1 Tim. 3:16**: De komst van Jezus, God zelf in het vlees, en wat Hij voor ons gedaan heeft;
7. **2 Thess. 2:7**: De werking van de wetteloosheid bereid de komst van de antichrist voor;
8. **Openbaring 17**: Het laatste oordeel over de valse/overspelige bruid 'Babylon' in de eindtijd.

4) ROM. 11:28-29: GODS ROEPING VAN ISRAËL VERVALT NIET

 Lees Romeinen 11:28-29, Numeri 23:19-21, Filippenzen 1:6 en 2 Timotheüs 2:11-13

Bespreek samen één of meerdere vragen, hoe spreekt deze tekst tot jou?

 INTERPRETATIE: WAT ZEGT DEZE TEKST NOU EIGENLIJK?

Wat zeggen deze verzen over hoe God om gaat met beloften, genade en roeping, terwijl Israël zo enorm koppig en ongehoorzaam is geweest?

 DIEPGANG: WELKE INZICHTEN ZITTEN ER IN DEZE TEKST?

Welk licht schijnt Romeinen 11:28-29 op de uitverkiezing en verharding die we eerder hebben gelezen in Romeinen 9?

 TOEPASSING: HOE PAS IK DIT TOE IN MIJN LEVEN?

Wat doet dit met jouw vertrouwen als je ziet dat Gods beloften aan jou niet afhankelijk zijn van jouw daden?

 REFLECTIE: HOE GA IK HIERMEE OM?

Hoe ga jij om met koppige mensen of mensen die jou aanvallen omwille van je geloof?

Toelichting studieleider

Context

Paulus heeft zojuist uitgelegd dat er nog een moment komt in de toekomst dat God Israël's blindheid zal wegnemen. Dit moment is op meerdere plaatsen geprofeteerd (Ps., Jes., Jer., etc.). Paulus gaat nu antwoord geven op de gedachte: "Waarom zal God Israël alsnog gaan redden, terwijl ze zo ontzettend koppig, ongehoorzaam en ongelovig zijn"?

Interpretatie

28: Israël is de tegenstander van Christenen omdat zij tegen het Evangelie en tegen Jezus strijden. Toch hebben zij nog steeds een speciale positie omdat God hen oorspronkelijk heeft geroepen (uitverkoren) en omdat zij de nakomelingen zijn van Abraham, Isaak en Jacob en God hen gezegend heeft.
29: Als God volken roept of mensen genade schenkt zal Hij dat nooit ongedaan maken. Die genade of roeping is niet afhankelijk van volken of individuen maar van God die een belofte doet. Dat zal Hij onvoorwaardelijk en zeker in stand houden. Daarom zal God ervoor zorgen dat ook Israël Zijn genade zal ontvangen en ook de beloften zal ontvangen.

Diepgang

De 'verkiezing' genoemd in Romeinen 11:28 slaat niet op individuen maar op het volk Israël, dat God heeft geroepen voor een bijzonder doel: zijn reddingsplan. Dit versterkt het idee dat de uitverkiezing in Romeinen 9 (de pottenbakker, de verharding van de farao) ook niet over individuele redding gaat maar over een grotere rol in Gods plan. Op deze manier heeft God er namelijk voor gezorgd dat de redding uiteindelijk naar de hele wereld is gekomen. Door de beloften aan Abraham, via zijn nakomelingen, via Jezus naar ons, de heidenen.

God kiest dus niet Jacob om in de hemel te komen en Ezau om naar de hel te gaan, Hij koos ervoor om Jacob te redden en via Jacob van nakomeling op nakomeling de beloften door te geven tot aan Jezus aan toe. Op deze manier illustreert God dat Hij degene is die de redding brengt en niet mensen zoals Jacob. Jacob was al uitgekozen voordat hij ook maar iets verdiend zou hebben. Met dit inzicht leren wij te vertrouwen op Gods genade en niet op eigen werken.

Dat God enkele mensen bovennatuurlijk tot het geloof brengt, wil niet zeggen dat dit een universele regel is voor alle mensen en wij geen vrije wil hebben om voor God te kiezen (calvinisme; dubbele predestinatie). Denk aan de bovennatuurlijke wijze dat Paulus tot het geloof is gekomen, dat is geen regel maar uitzondering, met een heel bijzonder doel, wat essentieel is geweest in de groei van de bijbel en de kerk. Zo ook is dat bij Abraham, Isaak, Jacob en farao het geval geweest omwille van de groei van Israël wat uiteindelijk heeft geleid tot de redding van alle volken.

5) ROM. 11:30-36 DE OPENBARING VAN GODS ULTIEME REDDINGSPLAN

 Lees Romeinen 11:30-36

Bespreek samen één of meerdere vragen, hoe spreekt deze tekst tot jou?

 INTERPRETATIE: WAT ZEGT DEZE TEKST NOU EIGENLIJK?

Paulus barst uit in lofprijzing en diep ontzag voor Gods wijsheid als hij Gods reddingsplan samenvat. Hoe zal Gods uitverkiezing en verblinding van Israël uiteindelijk leiden tot de redding van zowel de heidenen als Israël?

 TOEPASSING: HOE PAS IK DIT TOE IN MIJN LEVEN?

Wat betekent het voor je geloofsvertrouwen dat Gods reddingsplan door de eeuwen heen tot in detail geleid is – en dat jij daar deel van mag uitmaken?

 DIEPGANG: WELKE INZICHTEN ZITTEN ER IN DEZE TEKST?

Lees Romeinen 5:20 en denk terug aan de verharding van de farao. Hoe gebruikt God zonde en ongehoorzaamheid tot meer genade?

 REFLECTIE: HOE GA IK HIERMEE OM?

Brengt deze diepe kijk op Gods genade en ultieme reddingsplan jou ook tot verwondering en aanbidding, zoals bij Paulus in vers 33-36?

Toelichting studieleider

Context

Nu Paulus alle stappen in Gods reddingsplan onthuld heeft, rest het hem nog even alles op een rij te zetten. Nu volgt eindelijk de conclusie van de rode draad van Romeinen 9-11: welke rol speelt Israël in Gods reddingsplan?

Interpretatie

30-32: Door Israëls ongehoorzaamheid is Gods genade bij de heidenen bekend gemaakt. Zo konden de heidenen uit hun ongehoorzaamheid worden gered. Nu mogen Israëlieten genade ontvangen door dat wij ook genade hebben ontvangen (en zij zo tot jaloezie zullen worden gewekt). Zo heeft God de ongehoorzaamheid ten goede gekeerd en gebruikt voor de redding van alle mensen!

33-36: Paulus barst uit in diep ontzag en lofzang als hij dit zo samenvat. Als mensen kunnen wij Gods wegen maar moeilijk volgen totdat Hij het ons openbaart wat Hij al die tijd al van plan is geweest.

Diepgang

God gebruikt onze ongehoorzaamheid als middel om ons naar Zijn genade te leiden. Zo ook had de wet niet het doel om rechtvaardig te worden maar juist ons ongehoorzaamheid als spiegel voor te houden. Hierdoor kunnen wij niets anders dan vertrouwen op Gods genade alleen!

SAMENVATTING

Vanaf het moment dat Adam en Eva zondigden, openbaarde God al Zijn reddingsplan: haar Nakomeling zal de slang verslaan (Gen. 3:15). Deze belofte vormt de rode draad door de Schrift. In Noachs tijd, als het kwaad de wereld bijna overwonnen heeft, bewaart God de lijn van de belofte door Noach te redden. Bij Abraham kiest God opnieuw een man uit en belooft Hem het nageslacht, land en zegen voor alle volken. Niet Ismaël, maar Izaäk is de zoon van de belofte; via Jakob wordt de lijn voortgezet, en aan zijn zoon Juda wordt het koningschap beloofd. Door Mozes verlost God zijn volk uit slavernij en wijst Hij via de wet en het offersysteem vooruit naar een diepere verlossing. De belofte gaat verder bij David, aan wie God een eeuwig koningshuis toezegt. Ondanks Israëls herhaalde ontrouw en de ballingschap blijft God trouw; de profeten blijven wijzen op een komende Redder uit deze bloedlijn. God heeft ondanks alle oordelen en gevaren altijd gezorgd dat Israël niet volledig vernietigd of corrupt zou raken.

Uiteindelijk wordt in Jezus, de beloofde Nazaat zichtbaar: Hij is dé vervulling van al Gods beloften en de verlosser voor Israël. Israël aanvaardt Jezus echter niet vanwege hun geestelijke blindheid. Hierdoor keert Jezus zich tot de heidenen, die Zijn genade maar al te graag willen aanvaarden. Uiteindelijk zal God de blindheid van Israël wegnemen en zullen ook zij Jezus gaan herkennen als hun Messias en zo zal heel Israël zalig worden! Hoe onvoorstelbaar groot is Gods plan!